

opusdei.org

# Més activisme religiós "Memòria ingènua"

Llibre escrit per Alfons Balcells  
Gorina (1915-2002), publicat per  
l'editorial La Formiga d'Or.

24/12/2010

Jo també em vaig apuntar a diverses  
activitats de la Congregació –no  
tantes com en Santi. Per exemple,  
anava a l'Acadèmia de  
Propagandistes. S'hi assajaven  
tècniques d'oratoría pública, i allò  
m'interessava. Les pràctiques les

fèiem donant conferències en diversos centres. També vaig publicar algun article a la revista que feia la mateixa Congregació. Un d'aquells escrits va resultar polèmic. Es titulava "Una exposició del nu a Barcelona". Hi criticava la publicitat que s'havia fet a tot vent d'unes pintures i escultures monogràfiques sobre el cos humà, a la plaça de Catalunya. Eren altres temps, certament, però també era evident que els organitzadors buscaven escandalitzar: i per la part que em toca, ho van aconseguir.

També vaig fer un curset especial de filosofia, per a un petit grup d'escollits, que va dictar mossèn Pere Bres. Érem 10 o 12, i teníem com a manual la *Metafísica general* del que havia estat cardenal de Malines-Brussel·les, Désiré Mercier. El curs constava d'una classe per setmana, durant uns quants mesos.

I vaig ser col·laborador voluntari de l'escola parroquial de la Sagrada Família, on anava a fer gimnàstica amb la canalla. Fèiem aquelles sessions al mig de la plaça. El meu germà gran, en Santi, era el director de l'escola, el patronat de la qual era de la Congregació mariana de la Immaculada.

Allà es va fer palès un problema que després sempre tindria en el tracte amb infants, i és que no em sé estar de posar-me a riure quan veig un nano fent una pallassada. I els nens en fan contínuament, de gràcies, de manera que sempre, en aquestes situacions, he tingut seriosos problemes per mantenir la disciplina. Si a això se suma que les classes que feia eren de gimnàstica, una assignatura que a les escoles sempre s'ha caracteritzat per ser una possibilitat d'escapament de la rigidesa de les altres matèries, es pot comprendre més fàcilment les

dificultats que tenia per fer-me respectar com a mestre.

Una altra vinculació meva en aquest camp parareligiós, era amb l' *Schola Cordis Iesu* , que no tenia res a veure amb la Congregació, encara que la menava el pare Pere Orlandis, que també era jesuïta. Allà s'hi feien cercles d'estudis, per examinar problemes socials. Jo no anava en aquells cercles, que eren per als més integrats, però sí que participava en altres reunions. Un cop em van encarregar un estudi sobre el diari *Solidaridad Obrera* , que depenia de la CNT-FAI. Vaig retallar tota mena d'escrits sobre la ideologia, les tàctiques i l'organització del grup anarquista, i en vaig fer una exposició escrita per als 12 o 15 de l' *Schola* . Un d'ells era en Minobes, un company d'estudis d'arquitectura del Santiago.

L' *Schola* la componien un nucli petit de gent, de diferents estudis universitaris, que es reunia en un piset del carrer Balmes, on hi havia una gran biblioteca que devia procedir del col·legi de Casp.

Ja des que es va començar a parlar que la nova constitució republicana desmantellaria la Companyia de Jesús, com així va ser, els béns que aquesta tenia, en bona part, havien estat distribuïts ràpidament en diversos pisos francs i domicilis de famílies amigues, a l'espera que es normalitzés la situació. A casa s'hi custodià un microscopi bastant bo del col·legi, entre altres coses.

Vaig procurar també des del començament dels estudis tenir bones relacions amb una associació de metges catòlics, l'anomenada Societat de Sant Cosme i Sant Damià, que tenia el local al carrer Roger de Llúria, cantonada amb Casp. Allà hi

havia una bona biblioteca, dirigida per un altre jesuïta, el pare Antoni Castro, que també hi feia conferències obertes sobre moral mèdica.

La Societat de Sant Cosme es va proposar en aquells anys lluitar seriosament contra l'ambient cada cop més anticatòlic que es respirava a la universitat. I per tal d'aconseguir-ho, es va crear mig secretament un petit nucli entre els dirigents de la Societat, anomenat *Grup B de Sant Cosme*, per animar-la i vivificar-la des de dins, amb vistes a fer-la créixer i a organitzar-hi activitats amb més incidència social. A mi em van convidar a formar part d'aquell *Grup B*, com a representant escolar. Fèiem les reunions a les cases dels del grup, per torns.

Al cap de ben poc temps, em vaig assabentar de l'existència d'un altre grup superior, la *Societat de la*

*Sagrada Família*, encara molt més reduïda i també confidencial –no dedicada, en aquest cas, a l’activitat, sinó a la pregària–, en la qual s’hi integraven alguns d’aquell *Grup B* i d’altres persones de diverses procedències professionals. També em van convidar a formar-ne part.

La tàctica d’aquests grups era influir, mitjançant petites elits, en un grup més gran, i aquest alhora en un altre de sota, i així fins que, al cap de tres, quatre o cinc graons, s’arribava a la gent del carrer. En les reunions que es feien de cadascun d’aquells graons, s’hi estudiaven consignes i plans d’acció, que després s’intentaria que sorgissin “espontàniament” a la reunió del grup inferior.

Tot allò responia a la mentalitat piramidal amb la qual es concebia l’activitat apostòlica dins de la

majoria de les institucions catòliques de l'època.

Al cap del temps, quan la guerra ja era a tocar, la Federació Catalana d'Estudiants Catòlics s'havia convertit en un grup força important, i es va produir una lluita per tenir-ne el control. Allò no fou gens exemplar.

La causa del conflicte fou que la Federació de Joves Cristians, creada per Mn. Albert Bonet, havia adquirit tanta volada i prestigi entre el jovent catòlic, que tothom s'hi volia apuntar. I a la FCEC es va parlar d'integrar-s'hi, en bloc. No era una opció estranya. A Bèlgica, per exemple, pàtria originària de molts moviments de joventut nascuts en els darrers anys, s'acabaven d'unificar gairebé tots en la "Jeunesse d'Étudiants Chrétiens".

Aquella possibilitat va caure molt malament als ambients de les

congregacions marianes, que fins aleshores es pot dir que controlaven la FCEC, tant directament com indirecta. De fet, no posaven cap obstacle, en aquest cas, a la doble militància dels membres de la Congregació, sinó tot el contrari, malgrat que segons els estatuts això hauria d'estar prohibit: a aquella prohibició només se li treia la pols del desús quan els responsables de la Congregació veien que alguns dels seus membres, que feien molt bé d'intentar ficar-se a tot arreu, i com més amunt millor, corrien perill de ser solament uns més en determinada organització, i deixaven de tenir-ne les regnes.

A la FCEC s'hi enquadraven, doncs, molts dels estudiants més conspicus de les diverses congregacions marianes de Barcelona, i aquella fusió, donada la força que llavors tenia la FJC en els ambients juvenils, podia haver minvat molt la

influència de la Congregació als àmbits estudiantils. Quan es va saber, doncs, que es parlaria d'aquesta qüestió en la següent reunió de la FCEC, un dels dirigents de les congregacions marianes s'hi va presentar amb un notari, per tal de prendre nota del que s'hi digués, amb el propòsit d'intentar impugnar després jurídicament la fusió amb la FJC. Aquest mateix dirigent de les congregacions ja havia amenaçat molt seriosament i públicament els congregants que volien donar suport “a les pretensions del doctor Bonet”.

El procés d'unificació entre la FJC i la FCEC no s'acabà de consumir, perquè va esclatar la guerra, la de debò. Malgrat tot, la tensió i les visions antitètiques dins aquell petit món catòlic romangueren latents, especialment a Catalunya, i es van tornar a revifar a partir de 1939.

Jo, cal dir-ho tot, no era partidari de la fusió, ni en general de les unificacions. La situació de la nostra AUEC no tenia gaire res a veure amb tot allò, per bé que alguns formàvem part de la Congregació: no ens en sentíem corretges de transmissió. La U de la nostra associació deia ben clar quins eren els objectius primers que ens interessaven: els professionals, com a universitaris que érem. D'altra banda, jo estava convençut que l'eficàcia i la influència social s'havia d'aconseguir no pas mitjançant blocs uniformes, sinó a través de l'acció, personal o en grup, que fes cadascú pel seu compte, com més oberts millor.

---